Redacţiunea Administraţiunea
Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr. 22
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22
Inserate mai primescŭ în Viena Rudolf Mosse Haasenstein & Volger (Otto Maas), Henrie Schalek, Alois Herndl M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannenberg; în Budapesta: A. V. Goldberger Anton Mezei Eckstein Bernat: în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţulŭ insertiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LIV.

„Gazeta" ese în fiă-care ḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe sése lunĭ 6 fl., Pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe sése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şese lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 241. Braşovŭ, Joi, 31 Octomvre (12 Noemvre). 1891.

Braşovŭ, 30 Octomvre st. v.

Făcêndŭ menţiune despre articulii apăruţĭ pe la mijloculŭ lui Octovmre a. c. în „Magyar Hirlap", în carĭ se susţinea, că Românii arŭ avé de gândŭ sĕ-şĭ schimbe politica şi sĕ lege frăţiă cu guvernulŭ Szapary, amŭ constatatŭ douĕ lucrurĭ:

Mai întâiu amŭ constatatŭ, că redactorulŭ numitei foi maghiare, deputatulŭ Iuliu Horvath, este cel mai mare autagonistŭ alŭ actualului ministru-preşedinte Szapary şi ar vrea sĕlŭ discrediteze înaintea opiniunei publice maghiare aducêndu'lŭ în prepusŭ, că „pactéză" pe ascunsŭ cu Românii, cum a pactatŭ şi cu Saşii şi periclitéză astfelŭ „marile interese naţionale maghiare".

Mai departe amŭ constatatŭ, că pe lângă acéstă tactică oposiţională, de care se folosesce „Magyar Hirlap", ear acum şi „Pesti Naplo" şi „Budapesti Hirlap" în contra d-lui Szapary, adversarii nostri dela aceste foi mai au şi tendinţa de a contribui câtŭ mai multŭ la zăpăcirea minţilorŭ între Românĭ.

Cu alte cuvinte, adversarii nostri arŭ dorì ca în momentele critice, ce le străbatemŭ, şi în faţa celei mai serióse situaţiunĭ, Românii sĕ-şĭ pérdă capulŭ, sĕ-şĭ părăséscă vechile postulate şi aspiraţiunĭ şi desbinâdu se între sine sĕ servéscă ca materialŭ bun de esploatatŭ aci guvernamentalilorŭ, aci oposiţionalilorŭ ungurĭ.

Se póte vedé destulŭ de limpede din modulŭ cum tractéză foile unguresci cestiunea „politicei naţionale române", că este între ele o înţelegere tacită, ca sĕ agiteze sistematicŭ pentru a produce dorita confusiune şi tărbăcélă în tabera naţională română. Celŭ mai bunŭ mijlocŭ li se pare a accentua personalităţi şi neînţelegerĭ între diferiţii fruntaşĭ politicĭ românĭ şi a nutri astfelŭ foculŭ neîncrederii şi alŭ zizaniei între ei.

Şi adversarii noştri sciu fórte bine, care este partea cea slabă a Românului, sciu câtŭ de credulŭ este elŭ faţă cu vorbele altorŭ străinĭ şi câtŭ de multă neîncredere arată faţă de ai sĕi. Dér sciu şi mai multŭ, şciu, că în sînulŭ nostru, ca la tóte naţiile, se află şi caractere slabe, carĭ suntŭ gata a lăţi mai departe clevetirile străine şi a nutri prin purtarea lorŭ neîncrederea în sînulŭ nostru.

In aceste elemente îşĭ întemeiéză neîmpăcaţii noştri antagonişti naţionalĭ speranţele, că dóră dóră se va face o desbinare între noi şi le va succede lorŭ a-şĭ crea partidŭ între Românĭ.

Aceste speranţe le vedemŭ acum esprimate şi într'unŭ articulŭ de fondŭ alŭ lui „Pesti Naplo" de Sâmbăta trecută. E vorba aicĭ de corteşirile guvernului pentru viitórele alegerĭ, de călĕtoria miniştrilor Baross şi Bethlen în Ardealŭ şi în Sĕcuime cu scopŭ ca sĕ câştige aderenţĭ d-lui Szapary, de unŭ pactŭ secretŭ alŭ acestuia cu d-lŭ Alecsandru Mocsonyi, care s'ar fi ruptŭ de cătră „ultraiştĭ" şi ar voi sĕ înfiinţeze unŭ nou partidŭ naţionalŭ românŭ sub auspiciile guvernului etc. etc.

Totŭ cam pe aceeaşĭ córdă cântă şi ḑiarulŭ Kossuthistŭ „Budapesti Hirlap", şi totŭ cu scopŭ de a voi sĕ accentueze o ruptură óre-care între partidulŭ naţionalŭ românŭ şi între d-nii Mocsonyi şi aderenţii lorŭ.

Nu mai trebue sĕ desfăşurămŭ — credemŭ — că tóte aceste suntŭ şi rĕmânŭ dorinţe ale duşmanilorŭ causei nóstre, dér că naţia nóstră nu este nicĭdecum dispusă de a le oferi tocmai acum spectaculŭ unorŭ astfelŭ de desbinărĭ; dovadă şi declaraţia din urmă a d-lui Alexandru Mocsonyi în „Magyar Hirlap".

Celŭ mai tristŭ şi durerosŭ lucru însĕ este că, precum amŭ mai ḑisŭ, dorinţele şi speranţele acele se raḑimă chiar pe nisce pĕcătóse uneltirĭ în sînulŭ nostru, carĭ parŭ a găsi o plăcere într'aceea de a le da adversarilorŭ noştri prilegiu sĕ ne atace, sĕ ne suspiţioneze şi sĕ ne lovéscă.

E vorba aicĭ de uneltirile, ce de unŭ timpŭ încóce au produsŭ atâta iritaţiune, amărăciune şi indignaţiune în sînulŭ partidei nóstre naţionale.

Faţă cu aceste uneltirĭ, décă se vorŭ continua — şi tendinţa este pentru continuare — nu mai ajută nimicŭ declarările şi lămuririle prin ḑiare, ci se recerŭ fapte, fapte energice, pe carĭ sĕ nu le mai pótă clătina nimenĭ şi carĭ sĕ nimicéscă dintr'odată tóte uneltirile şi sĕ rĕspândéscă céţa neîncrederei, ce s'a lăsatŭ de unŭ timpŭ încóce asupră-ne.

CRONICA POLITICĂ.

— 30 Octomvre, (11 Nov.)

— Cu privire la discursulŭ domnului deputatŭ Dr. *Ţurcanŭ*, despre infiinţarea unei şcolĭ superióre de fete în Bucovina, mai aflămŭ, că ministrulŭ de culte, *Gautsch* a rĕspunsŭ, că pentru înfiinţarea unei asemenea şcolĭ de fete decurgŭ deja pertractările, décă însĕ propunătorulŭ a înţelesŭ o şcólă confesională, statulŭ nu póte sĕ contribue cu nimicŭ la înfiinţarea aceleia, ér décă e vorba de *limba română* ar fi justŭ, ca şi Rutenii se pretindă aşa ceva, şi prin acésta s'ar îndoi cheltuelele. Ministrulŭ declară mai departe, că esistă prospecte pentru înfiinţarea unui orfelinatŭ gr. or. în Cernauţĭ.

— Conferenţa *interparlamentară* de pace a proclamatŭ pe d. *Pandolfi*, secretarŭ generalŭ şi a decisŭ ca Berna sĕ fiă sediulŭ conferenţei dela 1892. Propunerea Imbriani-Hobbart relativŭ la proclamarea drepturilorŭ naţiunilorŭ şi aceea a d-lui Marcoarto asupra neutralităţii strâmtorilorŭ vorŭ fi trimise conferinţei din Berna. Conferenţa s'a închisŭ. Deschiderea congresului păcei s'a amânatŭ pentru 11 Noemvre. Membrii biroului interparlamentarŭ au primitŭ invitaţia municipalităţei din Neapole şi au sositŭ în 27 Octomvre în acestŭ oraşŭ cu unŭ trenŭ specialŭ. Au fostŭ primiţĭ la gară de autorităţile comunale şi provinciale, de notabilităţile oraşului şi de o mare mulţime. In ḑiua următóre li s'a datŭ în onórea lorŭ unŭ banchetŭ în Pompeji şi unŭ prânzŭ la Baja.

Unŭ redactorŭ alŭ ḑiarului persianŭ „Figaro" a avutŭ o întrevedere cu **ex-împĕratulŭ Brasiliei.** Don Pedro ḑise, că elŭ scie numai atâtŭ, câtŭ se publică prin ḑiare. Décă însĕ e adevĕratŭ, că Saldanha da Gama va fi numitŭ dictatorŭ şi décă a rĕmasŭ fidelŭ împĕratului, atuncĭ în casul acesta va fi probabilă, restaurarea imperiului. Don Pedro ḑise, că elŭ fără nicĭ o întârḑiare cu tótă vĕrsta sa înaintată va întreprinde lunga călĕtoriă, pentru ca sĕ móră în mijloculŭ poporului sĕu iubitŭ. — Foile din Paris primescŭ scirĭ din Rio de Janeiro, în care se ḑice, că Satana da Roma a fostŭ alesŭ de cătră maioritatea oposiţională republicană a congresului de contra-dictatorŭ. Partisanii dictatorului de Fonseca e în minoritate, dér graţiă armatei, generalulŭ are încă puterea în mână. Tóte teatrele şi edificiile publice, între carĭ mai cu sémă palatulŭ parlamentului din Rio de Janeiro sunt ocupate de soldaţĭ. Patrule de soldaţĭ traverséza stradele, pieţele publice sunt închise de cordóne de militarĭ.

— Ḑiarulŭ „Nord" laudă pe ministrulŭ francesŭ **Ribot**, din causa declaraţiunilorŭ sale la desbaterea în cameră asupra bugetului ministeriului de esterne.

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Cerşitórea dela Ponts des Arts.

Novelă de Villhelm Hauff; trad. de *Cornel Scurtu.*

Acela, care în anulŭ 1624 séra venea în Stuttgart la „regele de Anglia", séu se preumbla după améḑĭ între órele douĕ şi trei pe alea de lângă drumulŭ celŭ largŭ, trebue sĕ-şĭ aducă încă aminte, de cumva memoria sa nu e prea scurtă, de unele figurĭ, carĭ atrăgeau atuncĭ luarea aminte a fiă-cărui omŭ. Erau adecă doi bărbaţĭ, carĭ nu se potriveau de locŭ cu óspeţii de prin restauraţiunile din Stuttgart séu cu cei ce se preumblau prin aleă, ci se părea, că facŭ parte mai bine din Prado dela Madrid, dintr'o cafenea din Lissabona séu Sevilla.

Inchipuiţi-vĕ unŭ bărbatŭ cam bĕtrânŭ, înaltŭ şi slabŭ, cu pĕrulŭ căruntŭ, cu ochĭ arḑĕtorĭ de colóre négră-castaniă, cu unŭ nasŭ încovoiatŭ şi cu o gură fină. Elŭ merge încetŭ, mândru şi dreptŭ. Pe lângă pantalonii şi ciorapii sĕi de mătasă négră, pe lângă cataramele marĭ dela pantofii sĕi şi cătărămile sale largĭ dela genunchĭ, pe lângă spada sa subţire şi lungă dela cópsă, închipuiţi-vĕ de şi a-ţĭ fi numai puţinŭ deprinşĭ la fantasiă, o jachetă scurtă şi cu creţe şi o manta spaniolă, în locŭ de fraculŭ celŭ negru, cu care se îmbrăcase bĕtrânulŭ.

Şi servitorulŭ ce-lŭ urméză cu paşĭ totŭ atâtŭ de mândri, nu vĕ aduce aminte — prin faţa sa de nătărău, prin costumulŭ sĕu străinŭ şi curiosŭ, prin maniera sa negenată, cu care se uită împrejurŭ, căscândŭ gura la tóte şi totuşĭ neadmirândŭ nimicŭ, — de acei servitorĭ din comediile spaniole, carĭ sunt credincioşĭ ca o umbră stăpânilorŭ lorŭ, în cultură mai josŭ ca elŭ, în mândriă lângă elŭ, în vicleniă şi şireteniă mai pe susŭ ca elŭ? Subsuóră pórtă umbrela şi mantaua stăpânului sĕu, în mână o cutiă de argintŭ cu ţigărĭ şi unŭ fitilŭ.

Când aceştĭ doi mergeau încetŭ pe promenadă, cine nu se oprea ca sĕ se uite după ei? Dér nu puté fi altcineva acesta, decâtŭ *Don Pedro de San Montanjo Ligez*, măestru de curte alŭ principelui de P., care pe timpulŭ acela petrecea în Stuttgart, împreună cu Diego, servitorulŭ sĕu.

După cum se întêmplă adese-orĭ, că o întêmplare mică, neînsemnată, e destulŭ pentru ca sĕ facă pe unŭ omŭ renumitŭ şi sĕ atragă atenţiunea tuturorŭ, aşa se întêmplà şi cu tînĕrulŭ Frŏben, care deja de o jumĕtate de anŭ (de atâtŭ timpŭ era în Stuttgart) în fiă-care ḑi punctŭ la 2 óre intra în aleă prin pórta castelului, încunjura de trei-orĭ laculŭ şi de cincĭ-orĭ traversa drumulŭ celŭ largŭ, trecêndŭ pe lângă o mulţime de echipage, domnişóre frumóse, pe lângă o mulţime de directorĭ, consilierĭ şi sub-locotenenţĭ, nefiindŭ de nimenea băgatŭ în sémă, căcĭ elŭ avea înfăţişarea unui omŭ obicĭnuitŭ, cam de 28 pănă la 30 de anĭ. Decând însĕ se întêlni într'o după prânḑă pe drumulŭ celŭ mare cu Don Pedro, ba l'a şi salutatŭ cu amabilitate, i-a datŭ braţulŭ cu intimitate şi se preumblase cu elŭ de câteva-orĭ în susŭ şi în josŭ, conversândŭ viu cu elŭ, de atuncĭ toţĭ îlŭ priveau cu curiositate, ba chiar cu unŭ óre-care respectŭ, căcĭ mândrulŭ Spaniolŭ, care de altmintrelea nu vorbea cu nimenea, îlŭ tractase cu o deosebită stimă.

Cele mai frumóse aflară acum, că n'are de locŭ faţă urîtă, ba chiar zace ce e interesantŭ şi peste totŭ atrăgĕtorŭ în ea, ceva ce nu se prea vedea desŭ prin aleă; directorĭ şi alţĭ consilierĭ întrebau: „Cine ar puté fi óre acelŭ tînĕrŭ? şi numai câţĭva sublocotenenţĭ puteau sĕ dea informaţiunĭ, că elŭ mănâncă din când în când în „Museum beeffteaks", că locuesce de o jumĕtate de anŭ în strada castelului, şi că călăresce pe unŭ calŭ frumosŭ de Mecklenburg, care e alŭ lui. Ei mai adăugau încă multe despre escelentele însuşirĭ ale acestui calŭ, cum e făcutŭ, de ce colóre e, câtŭ e de bĕtrânŭ, câtŭ ar costa óre, şi apoi vorbeau multe despre cai, şi aceste vorbirĭ se ḑice, că ar fi fostŭ fórte instructive.

Din timpulŭ acesta îlŭ vĕḑură pe tînĕrulŭ Frŏben mai desŭ în societatea lui Don Pedro, şi de obiceiu se afla elŭ séra la „regele de Anglia", unde, ceva mai departe de ceialalţĭ óspeţĭ, şedea lângă seniorulŭ şi povestia cu elŭ. Diego însĕ sta îndĕrĕtulŭ scaunului lui Don Pedro şi sevia pe amêndoi cu vinŭ de Xeres şi cu ţigărĭ. Nimenea nu putea înţelege, cum s'au întâlnitŭ aceştĭ doi domnĭ, séu ce felŭ de interesŭ aflau ei unulŭ faţă de altulŭ. Mulţĭ se sfătuiau, făceau îndrăsneţe coniecturĭ în privinţa acésta, dér în fine totuşĭ numai tinerulŭ putea da cele mai bune informaţiunĭ despre acésta, numai de l'ar fi întrebatŭ cineva.

Dér óre n'a fostŭ frumósa galeriă a

Numitulŭ ḑiarŭ ḑice, că aceste declarațiunĭ au convinsŭ Europa, că temerile, că Francia în virtutea sentimentului ei de mare putere și basată pe amicițiа marelui imperiu ar amenința tripla alianță, suntŭ neîntemeiate. „Ribot“, ḑice oficiosulŭ rusescŭ „le Nord“, „împrășciindŭ acele scorniturĭ, a făcutŭ cestiunei de pace unŭ serviciu, care îi dă Franciei loculŭ primŭ între puterile europene.“

„Nord“, ḑice că a fostŭ unŭ succesŭ alŭ politicei rusescĭ, că *regele Romăniei*, în călĕtoria spre casă nu a atinsŭ Viena. Câtŭ despre visita regelui Carolŭ la Berlinŭ, acésta se clarifică în destulŭ, prin relațiunile de rudeniă ale acestuia cu împĕratulŭ Wilhelm.

SCIRILE ḐILEI.

— 30 Octomvre (11 Nov.)

Mai mulțĭ senatorĭ și deputațĭ românĭ, ce se află în Roma la conferența de pace au depusŭ pe mormĕntulŭ regelui Victor Emanuel mai multe coróne cu pantlicĭ tricolore române.

***

Volumulŭ alŭ doilea alŭ memoriilorŭ mareșalului Moltke conține corespondența sa confidențială cu familia sa, scrisorĭ asupra călĕtoriilorŭ sale la Viena, Pesta, Bosfor, Constantinopole, asupra situațiunei Germaniei în 1848; apoi campania din Danemarca și cea din Francia. Mareșalulŭ ḑice că elŭ esita sĕ bombardeze Parisulŭ, pentru-că eștepta mai multŭ efectŭ de la fómete.

***

Coconița Máthé Ilona este o modestă învĕțătóre la șcóla elementară de statŭ din Bistrița. Pentru scopurĭ școlare unguresci, ea înființase mai anii trecuțĭ o fundațiune de 1000 fl., pe care din considerațiunĭ curatŭ de pietate, o dedică memoriei fericitului pașă de odinióră br. Banffy Dezsö, botezându-o pe numele acestuia. Nicĭ pașalei Banffy nu i-a lipsitŭ iubirea deaprópelui fală cu coconița Ilona, căcĭ din banii altora, după câtŭ ne aducemŭ aminte, elŭ s'a îndurată la timpulŭ sĕu a-i croi unŭ salarŭ, la care póte nicĭ coconița Ilona nu s'a așteptatŭ. Cu unŭ cuvĕntŭ, în vremea aceea lucrurile mergeau bine, dér étă, baronulŭ Banffy a dispărutŭ dela Bistriță ca unŭ meteorŭ și coconița Ilona în absența lui a aflatŭ de bine a trânti o altă fundațiune de 200 fl. pe care însĕ nu o mai dedică memoriei lui Banffy, ci actualului inspectorŭ de șcóle Havas (alias Berger), alŭ căruia nume va purta acéstă fundațiune. Din venitele fundațiunei „Havas“, în sensul disposițiunilor coconițeĭ Ilona, după cum aflămŭ din foile unguresci, se va premia în fiă-care anŭ câte unŭ școlarŭ nemaghiarŭ dela școla civilă din Bistrița, care va face mai mare progresŭ în limba maghiară. Destulŭ, că Banffy, Havas și Ilona suntŭ trei nume nedespărțite, carĭ și-au asiguratŭ nemurirea în analele maghiarisării.

***

Ḑiarŭ confiscatŭ. Nrulŭ 59 alŭ ḑiarului sêrbescŭ „*Srbobran*“ din Agram, care a publicatŭ „Memerandulŭ“ emigranțiilorŭ bosniecĭ și herțegovinenĭ din Sêrbia, înaintatŭ congresului de pace din Roma, — după cum aflămŭ din numitulŭ ḑiarŭ, — a fostŭ confiscatŭ de procuratura din Agram.

***

Societatea de lectură „Ioanŭ Popasu“ a teologilorŭ și pedagogilorŭ din Caransebeșŭ s'a constituitŭ pe anulŭ școlarŭ 1891—92 în următorulŭ modŭ: Președinte Gerasimŭ Sêrbu prof. la institutulŭ teologicŭ. Vice-peședinte și Redactorŭ alŭ foiĭ Societății „Progresulŭ“: Ioanŭ Popovicĭ clericŭ curs. III. Notarŭ: Ioanŭ Chișoḑanŭ clericŭ curs. III. Vicenotarŭ: Iosifŭ Velceanŭ pedagogŭ curs. III. Secretarŭ: George Dragomirŭ clericŭ curs. II. Cassarŭ: Vichentie Pirtea clericŭ curs II. Controlorŭ: Vasilie Traianŭ pedagogŭ surs. III. Bibliotecarŭ: Arsenie Golumba clericŭ curs. II. Vicebibliotecarŭ: Ioanŭ Grozavescu pedagogŭ curs. II. Membri în Comitetŭ: Petru Popescu clericŭ curs. III. Aurel Giuca, George Dragomirŭ clericĭ curs. II. Cornelŭ Popovicĭ, Emilŭ Georgiu clericĭ curs. I. Ioanŭ Alexandrescu pedagogŭ curs. III. Pantilimonŭ Dajdea pedagogŭ curs. II. Ioanŭ Izverniceanŭ pedagogŭ cursulŭ I.

***

Studențiĭ din Berlin au datŭ unŭ banchetŭ în onórea profesorilorŭ Helmholz și Virchow. După toastele ridicate pentru împĕratŭ și pentru cei doi jubilarĭ, d. Helmholz rĕspunse printr'unŭ toastŭ în sănĕtatea tinerimei, arĕtândŭ în alocuțiunea sa însemnătatea studiilorŭ naturale și fisiologice. D. Virchow a ḑisŭ că Germania trebue sĕ rĕmâie în capulŭ mișcărei representate prin universitățile sale.

***

Minele și stațiunile balneare române Stagiunea din 1891 a stațiunilorŭ balneare române au datŭ statului unŭ venitŭ de 48.409 lei 68 banĭ, contra 47.095 lei 67 banĭ în stagiunea din 1890 adecă o diferență în plusŭ de 1,314 lei. Minele de petrolŭ și carierele au produsŭ în primulŭ semestru alŭ eserciţiului 1891—92 lei 85.808 contra 56.075 în perioda corĕspunḑĕtóre trecută, adecă o diferență în plusŭ de aprópe 30.000 lei.

***

Reuniunea română de cântări din Brașovŭ. Probele corului Reuniunei române de cântărĭ din locŭ se vorŭ începe astăḑĭ, 30 Octomvre v., la 6 óre séra. Aflându-se de presentŭ în societatea nóstră mai multe puterĭ musicale probate, credemŭ, că și activitatea Reuniunei va lua unŭ avêntŭ mai mare ca în anii trecuțĭ, ceea-ce în adevĕrŭ și este fórte de doritŭ.

***

Monumentulŭ ridicatŭ lui Gambetta de Alsațianĭ și Lotaringienĭ la Iardes (orașulŭ Avray) a fostŭ inauguratŭ în 8 Noemvre de ministrulŭ Bourgeois. D. Carnot și Freycinet au fostŭ representațĭ; numĕroșĭ senatorĭ și deputațĭ și socialiștĭ Alsațienĭ și Lotaringienĭ au asistatŭ. D. Bourgeois a constatatŭ minunata situațiune interióră și exterióră pentru care Gambetta a muncitŭ în timpŭ de 15 anĭ.

***

Epidemia de diphteriă întinḑêndu-se la Belgrad în Sêrbia, universitatea de acolo a fostŭ de asemenea închisă.

***

Comitetulŭ reuniunei pentru apărarea țĕrii, a primitŭ după cum se telegrafiéză din Bucuresci, introducerea prafului de pușcă fără fumŭ de fabricațiune francesă, în armata română.

***

La Bistrița a isbucnitŭ între vite bóla de unghii și de gură. Din asta causă, tĕrgulŭ de țĕră ce avea sĕ fiă în 16 și 17 n. c. s'a opritŭ, rĕmânêndŭ a se ține numai tĕrgulŭ de cai.

***

Marele falimentŭ din Berlinŭ. Amŭ anunțatŭ într'o telegramă că firma bancherilorŭ „Hirschfeld & Wolf“ a falimentatŭ cu unŭ pasivŭ mai mare ca 8 milióne. Acum se anunță unŭ nou desastru financiarŭ în Berlinŭ. Frații Sommerfeld, asociațĭ ai casei Friedlaender & Sommerfeld s'au sinucisŭ, din causa perderilorŭ, ce au suferitŭ prin speculațiunĭ marĭ cu efecte rusescĭ și prin o viĕță prea luxuriósă.

***

In Monte Carlo s'a ținutŭ în ḑilele aceste adunarea generală ordinară a acționarilorŭ băncei de jocŭ. După raportulŭ comisiunei, câștigulŭ în anulŭ acesta a fostŭ de 21 milióne de francĭ, față de 20 milióne din anulŭ trecutŭ. Nefavorabilă pentru bancă a fostŭ luna lui Martie, în care s'a perdutŭ 980,000 de francĭ. Intre acționarĭ s'a împărțitŭ 11 milióne de francĭ, ceea ce corĕspunde unei dividende de 24 procente a capitalului acțiilorŭ. Câte esistențe ruinate are acéstă bancă de jocŭ în socotéla ei, nu s'a anunțatŭ.

O crimă îngrozitóre. „Gazetta di Venezia“ anunță o crimă îngrozitóre ce s'a sĕvêrșitŭ în orașulŭ Udini din insula Sardinia. Țĕranulŭ Rosas, care înainte cu câteva ḑile a fostŭ eliberatŭ din temniță, unde a statŭ închisŭ șépte anĭ, a atacatŭ pe primarulŭ Melis, pe care l'a împușcatŭ; apoi împușcă pe țĕranca Clotilda Cocca. Pe o altă țĕrancă o ucise prin douĕ loviturĭ de pumnalŭ, ér pe proprietarulŭ Sechi prin trei glónțe de revolverŭ. Panica în poporațiune e fórte mare. Cei uciși au servitŭ de martorĭ în contra lui Rosas, în procesulŭ intentatŭ acestuia.

Incercare de iobăgiă modernă.

Din nordulŭ Transilvaniei, 4 Nov. 1891.

Notariatulŭ Șintereagului se compune din satele curatŭ românescĭ Șireagŭ, Mogoșmortŭ, Cociu și din mixtulŭ Șintereagŭ — în cerculŭ politicŭ alŭ Becleanului (municipiulŭ Solnocŭ-Dobâca.) Notarŭ e Farkas Ferencz, care fiindŭ cumnatŭ cu fisolgăbirĕulŭ Floth Adolf, cutéză multe de tóte, fiindŭ sprijinitŭ din partea acestuia.

Intrĕ altele amintescŭ, că acestŭ notarŭ își pune ca primarĭ nisce ómenĭ servilĭ, neesperțĭ și tinerĭ, cum a făcutŭ în Șireagŭ, unde pe Nicolae Murĕșanu, care a primăritŭ vre-o 12 anĭ și era bărbatŭ conscienţiosŭ, dreptŭ, aptŭ și consumatŭ în afacerĭ, fără nicĭ o vină l'a datŭ afară din slujbă și în loculŭ lui a pusŭ unŭ tînĕrŭ timidŭ și neespertŭ. Aceștĭ primarĭ slugarnicĭ îi facŭ apoi tóte pe placŭ; prin presiunea ce o esercită asupra poporului, ei sub pretextŭ de clacă scotŭ de 7 orĭ pe anŭ de regulă atâtea plugurĭ, câte îi trebue, atâtŭ lui Farkas, câtŭ și lui Floth. Prin asemenea servicii făcute fisolgăbirĕului, lui Farkas Ferencz i-a succesŭ a stórce o îmulțire a salarului dela 400 la 600 fl., ceea ce s'a făcutŭ totŭ pe socotéla comunelorŭ românescĭ de mai susŭ.

In anulŭ trecutŭ, din întêmplare fiindŭ în Șireagŭ, loculŭ meu natalŭ, în luna lui Septemvre, într'o diminéță, jurații cu larmă mare scoteau feciorii și fetele din satŭ la lucru, ér trimisulŭ notarŭ Farkas înturna tinerimea din capulŭ satului, sĕ-șĭ aducă diferite unelte de lucru, cotárcĭ, sape etc.; eu i am spusŭ acelui argatŭ sĕ tracteze mai omenesce cu ómenii, că dóră au trecutŭ vremile iobăgiei, și i-am ḑisŭ s'o spună acésta notarului. Ce-i dreptŭ apoi, că la acéstă clacă a notarului nicĭ jumĕtate nu au eșitŭ. Claca li-se impune ómenilorŭ sub titlulŭ, că „notarulŭ dă licență de jocŭ la tinerime.“ Audițĭ șarlatania!

Am aflatŭ apoi dela Șireganĭ, că cei

---

fraților *Boisserée* și *Bertram*, locul unde s'au întâlnitŭ și cunoscutŭ mai întâi? Aceștĭ bărbațĭ ospitalĭ permiseră tînĕrului, ca sĕ cerceteze tablourile lorŭ orĭ de câte orĭ voia dênsulŭ, și elŭ o făcea acésta totdéuna pe la amiaḑĭ, când se deschidea galeria. De ar fi ploatŭ séu ninsŭ, orĭ ar fi fostŭ timpulŭ celŭ mai frumosŭ pentru escursiunĭ prin împrejurime, elŭ totușĭ venea, de multe-orĭ arăta bolnavŭ la față, dér cu tóte aceste venea. Ar prețui cineva prea multŭ gustulŭ artisticŭ alŭ domnului de Fröben, décă ar crede, că dênsulŭ a copiatŭ séu a studiatŭ măreţele tablourĭ ale bĕtrânilorŭ Olandesĭ. Nu, elŭ venea încetŭ pe ușă, saluta în tăcere și apoi se ducea în cea mai îndepărtată odaiă, înaintea *unui* tablou, pe care-lŭ privea lungŭ; și totŭ atâtŭ de liniștitŭ părăsia elŭ érășĭ galeria. Proprietarii erau prea delicațĭ, decâtŭ sĕ-lŭ întrebe despre predilecțiunea minunată de a privi acelŭ tablou, dér și lorŭ trebuia sĕ le bată la ochĭ, că elŭ, de câte-orĭ pleca, greu își putea reține lacrimile, ce-i curgeau din ochĭ.

Tabloulŭ nu avea vre-o mare valóre istorică séu artistică. Representa o damă în costumŭ jumĕtate spaniolŭ, jumĕtate vechiu germanŭ. O fată amabilă și înfloritóre, cu ochĭ limpeḑĭ și plinĭ de iubire, cu o gură fină și zimbitóre, cu o bărbiă gingașă și rotundă, apărea ca și viuă privitorilorŭ. Fruntea frumósă era încadrată de unŭ pĕrŭ bogatŭ și de o pălăriă mică, cu pene albe și stufóse, care e aplecată puținŭ într'o parte. Vestmĕntulŭ, care îi lăsa liberŭ numai grumazii ei minunațĭ, era aninatŭ cu unŭ lanțŭ greu de aurŭ și arăta totŭ atâtŭ de bine moralitatea, câtŭ și rangulŭ înaltŭ alŭ damei.

„Póte că e amoresatŭ în tabloulŭ acesta“, își gândiau toțĭ „ca și Calaf în chipulŭ principesei Turandot, deși cu o speranță în raportŭ mai mică, căcĭ tabloulŭ e de o vechime de trei sute de anĭ și originalulŭ nu mai este între cei viețuitorĭ“.

De unŭ timpŭ încóce se părea, că nu mai e Fröben singurulŭ admiratorŭ alŭ tabloului. Principele de P. visitase într'o ḑi galeria, dimpreună cu suita sa. Don Pedro, măestrulŭ de curte, părăsise grupulŭ privitorilorŭ ce umblau dela unŭ tablou la altulŭ și privea tablourile, umblândŭ singurŭ din o odae în altă; dér deodată ca lovitŭ de trăsnetŭ, cu o esclamațiune de uimire se opri înaintea chipului acelei dame. Când principele părăsi galeria, ilŭ căutară înzadarŭ pe măestrulŭ de curte multă vreme. In fine ilŭ găsiră cu brațele atârnate, cu ochii séi focoșĭ pe jumĕtate închișĭ, cu gura strînsă, stândŭ în adâncă contemplațiune înaintea chipului.

Ii aduseră aminte, că principele s'a coborîtŭ deja pe scărĭ, totușĭ bĕtrânulŭ părea, că se gândesce în momentulŭ acesta numai la *una*. Elŭ întrebă: Cum a ajunsŭ chipulŭ acesta aicĭ?“ I-se spuse, că e zugrăvitŭ de unŭ măestru vestitŭ acum câteva sute de anĭ și din întêmplare a venitŭ în mânile actualului posesorŭ.

— „O, Dumneḑeule, nu?“, rĕspunse elŭ, „tabloulŭ e nou, nu de sute de anĭ, de unde este? O, te conjurŭ, unde o potŭ găsi?“

Bărbatulŭ era bĕtrânŭ și avea o înfățișare prea venerabilă, decâtŭ ca isbucnirea acésta a sentimentelorŭ sale sĕ o fi ținutŭ de ridiculă; totușĭ când elŭ auḑi din nou afirmându-se, că tabloulŭ e vechiu și că probabilŭ e zugrăvitŭ de Luca Cranach, clătină gânditorŭ din capŭ.

— „Domnilorŭ“, ḑise elŭ, și-șĭ puse mâna pe inimă, „domnilorŭ, Don Pedro de San Montanjo Ligez vĕ ține de ómenĭ cinstițĭ. D Vóstră nu sunteţĭ vênḑĕtorĭ de tablourĭ, nu voițĭ sĕ-mĭ vindețĭ acestŭ tablou ca anticitate, credŭ că din bunĕtatea d-vóstră vĕḑŭ aceste tablourĭ, și d-vóstră vĕ bucurațĭ de respectulŭ acestei provincii. Dér trebue că tóte mĕ înșélă — cunoscŭ pe dama, pe care o representă chipulŭ acesta“.

Ḑicêndŭ aceste eși din cameră, salutândŭ respectuosŭ.

— „In adevĕrŭ!“ ḑise unulŭ dintre posesorii galeriei, „décă n'amŭ sci atâtŭ de bine, de cine e zugrăvitŭ acestŭ tablou, când și cum a venitŭ în posesiunea nóstră, și câțĭ marĭ de anĭ mai înainte a fostŭ atârnatŭ în K., amŭ crede, că se înșélă în dama acésta. Nu se pare, că și pe tînĕrulŭ Fröben ilŭ atrage ḑilnicŭ vre-o amintire înaintea acestui tablou, și acestui bĕtrânŭ Don, nu-i schinteia în ochii séi unŭ focŭ juvenilŭ, când mărturisi, că cunósce pe dómna acésta, care e zugrăvită aicĭ? Curiosŭ, cum se jócă fantasia cu ómenii cei mai cu minte, și pe mine totulŭ m'ar înșela, déca Spaniolulŭ va fi venitŭ acum pentru ultima óră aicĭ“.

(Va urma.)

ce n'au voitŭ sĕ facă ḑiua de lucru pentru jocŭ la notarulŭ, mai târḑiu pe calea esecuţiunei, cu luarea sumanului şi peptarului din spate, au fostŭ despoiaţĭ fiă-care de câte 50 cr.

Astfelŭ notarulŭ *pentru o licenţă şi timbru, care póte sĕ valoreze 2 fl. pentru o comună, ia pe cale ilegală preţŭ de 40—50 fl., — pentru Cociu şi Şintereagŭ câte 60 până la 70 fl. la anŭ, afară de ḑilele de plugŭ.* Şi acésta o facŭ regulatŭ negenatŭ de nimenĭ în tóte 4 satele notariatului sĕu, fiind-că ómenii nu cutéză sĕ se opună sciindŭ, că fisolgăbirĕulŭ este raḑimulŭ notarului.

In Septemvre a. c. întâlnindu-mĕ eu cu d-lŭ Farkas la casa primarului în Şireagŭ, în presenţa mai multorŭ ómenĭ i-am spusŭ retezatŭ în faţă, sĕ nu mai reînoéscă iobăgia, celŭ puţinŭ în loculŭ nascerei mele, că a trecutŭ 1848. Elŭ s'a scusatŭ ḑicêndŭ, că nu silesce pe ómenĭ, ci aceia îi facŭ ḑiua de lucru de bună voia lorŭ şi mi-a ḑisŭ, că mai multŭ nu o va face acésta. Şireganii atuncĭ mĭ-au mulţămitŭ pentru întrepunere.

Erĭ însĕ am primitŭ dela Şireagŭ următórea însciinţare:

„Din causa D-tale, că te-ai sfăditŭ cu Farkas când ai fostŭ în Şireagŭ, avemŭ mare baiu, că movilele vicinale nu vréu sĕ le ia în sémă. A eşitŭ numai pentru Şireganĭ unŭ esecutorŭ, care are o diurnă de peste 10 fl. şi la luatulŭ movilelorŭ în sémă a rênduitŭ de a eşitŭ comisarulŭ de varmede din Becleanŭ, care fiindŭ informatŭ de dênsulŭ (Farkas), n'a luatŭ nicĭ una în sémă. Au mersŭ Uşerŭ şi Simionŭ Rusu la Farkas sĕ se róge, ca sĕ ne ia movilele în sémă, că l'omŭ ajuta cu plugu sĕu cu altŭ lucru; Farkas s'a înfuriatŭ strigândŭ: „nu-mĭ trebe ajutorulŭ Şireganilorŭ, au trecutŭ 1848, mulţămiţĭ lui Murĕşianu, orĭ le faceţĭ după lege, că décă nu, le veţĭ plăti cu banĭ", deşi movilele cu multŭ suntŭ făcute mai marĭ ca în anii trecuţĭ. Lasă-lŭ în posna lui, nu ne face atâta baiu, n'ai D-ta nicĭ o scădere de acolo, că i-orŭ ajuta Şireganii vre-o jumĕtate de ḑi de lucru. — Primarulŭ acesta fiindŭ tînĕrŭ, nu se întrepune de locŭ pentru comună sĕu pentru sătenĭ, pe mulţĭ i-au pusŭ la glóbe până acuma, unulŭ 5 fl., altulŭ 7 fl." etc.

Din acestea se vede, că a prinsŭ miculŭ tiranŭ mâniă, că trebue sĕ scape venitulŭ ce-lŭ avea din clacă, şi cércă a-şĭ rĕsbuna asupra ómenilorŭ şi a i strîmtora pe alte căi.

Étă o icónă de administraţiă unguréscă!

Petru Mureşianu.

Sfinţirea steagului la şcóla civilă de statŭ în Sibiiu.

Sibiiu, 10 Noemvre.

Era unŭ timpŭ înaite cu vre-o ḑece anĭ, când limba maghiară numai sporadice se auḑia rĕsunândŭ pe stradele Sibiiului, astăḑĭ amŭ ajunsŭ însĕ atâtŭ de departe cu sistemulŭ de guvernare maghiarŭ, ca sĕ vedemŭ arangiându-se din partea „patrioţilorŭ" şi sĕrbărĭ, carĭ sĕ întrunéscă atâta lume, încâtŭ sala cea mai mare din Sibiiu dela „Geselschaftshaus" abia sĕ o pótă încăpé. Lucru naturalŭ, căcĭ mulţimei îi place a se delecta la privirea de manifestaţiunĭ pline de splendóre, cum suntŭ de obiceiu tóte actele Maghiarilorŭ, ţinêndu-se bine şi ţĕpănŭ de maxima vechiă latină: *„forma dat esse rei"*. Fiă-le de bine, noi nu-i putemŭ invidia. Nicĭ nu amŭ dori, ca şi ale nóstre acte sĕ urmăréscă acéstă metodă, căcĭ preferimŭ sĕ ţinemŭ la conţinutŭ, la „Sein" (finţa) şi nu la „Schein" (aparinţă). Astfelŭ amŭ dori sĕ fiă tóte actele nóstre şi ne dóre inima, când vedemŭ, că se mai află şi la noi ómenĭ obduşĭ cu spoiala „splendórei" culturale de prin Pesta şi Clujŭ, carĭ nu se genéză a însoţi şi acte de ale nóstre cu stîrpiturĭ de forme maghiare.

Destulŭ, că la festivitatea de mai susŭ, anunţată pe 11 óre, s'a pututŭ vedé cum şi câtŭ de departe a mersŭ *înfrăţirea maghiară-săséscă*, căcĭ tóte corporaţiunile săsescĭ au luatŭ quasi oficiosŭ parte a acéstă solemnitate maghiară.

Acolo amŭ pututŭ vedé representată biserica luterană, reuniunea industrială, şcóla de fete, şcóla şi gimnasiulŭ, abstragêndŭ comitatulŭ şi magistratulŭ. Ér din partea Maghiarilorŭ fişpanulŭ, vice-şpanulŭ, presidentulŭ de tribunalŭ, directorulŭ de finanţe, de poştă şi telegrafŭ, chiar şi „Kulturegyletul" şi-a avutŭ representantŭ. Din partea Românilorŭ a asistatŭ numai directorulŭ seminariului Andreianŭ şi asesorŭ referinte şcolarŭ alŭ archidiecesei.

Ca naşă a figuratŭ dómna presidentului de tribunalŭ. Toţĭ representanţii, începêndŭ dela fişpanŭ şi până la representantulŭ comunităţii israelite, au luatŭ parte la sânţirea stégului, esprimândŭ fiă-care câte o sentinţă şi bătêndŭ câte unŭ cuiu în ruda steagului maghiarŭ, pe care se afla marca Ungariei în tricolorŭ maghiarŭ cu inscripţiunea „Kitartás" (perseveranţă). In majoritatea lorŭ, sentinţele au esprimatŭ dorinţa, ca acéstă şcólă sĕ cultive iubirea de dreptate, egalitate, frăţietate, religiositate, libertate, moralitate şi iubirea reciprocă. Doue însĕ au fostŭ de natură şovinistă, se înţelege în conformitate cu vederile celora, ce le representau. Rabinulŭ a întonatŭ iubirea de patriă maghiară şi de limbă maghiară, ca pe celŭ mai înaltŭ scopŭ alŭ şcólei, ér representantulŭ „Kulturegyletului a ḑisŭ, că totdéuna atuncĭ va fâlfâi acestŭ stégŭ cu demnitate, când va fâlfâi pentru cultura maghiară.

Cu aceste s'a terminatŭ scenăria, pe care nu credŭ, că a visat'o poporulŭ săsescŭ, înainte nu mai multŭ decâtŭ cu cincĭ-ḑecĭ de anĭ, ér noi, privitorii, ne-amŭ depărtatŭ, făcêndu-ne felŭ şi felŭ de combinaţiunĭ, dér linişciţĭ în inima nóstră, că peste alţĭ cincĭ-ḑecĭ de anĭ, va *trebui* sĕ fiă altcum.

Raportorulŭ.

Armata francesă

judecată de unŭ omŭ de statŭ englesŭ.

(Fine.)

Charles *Dilke* arată apoi părerea sa generală asupra armatei francese în următorulŭ modŭ:

Germania, ḑice elŭ, a perdutŭ în acestŭ anŭ supremaţia necontestată, ce-o avea de 20 de anĭ încóce în Europa. Nu este vorba de-o diminuţiune a puterĭĭ sale, ci de-o diminuţiune a prestigiului sĕu, şi acésta fără ca sĕ fiă justificatŭ prin vr'unŭ faptŭ determinatŭ, orĭ prin vr'unŭ evenimentŭ positivŭ.

Incepêndŭ din luna Augustŭ 1870 şi până în véra anului 1891, judecătoriĭ cei mai competenţĭ atribuiră primulŭ rangŭ Germaniei în ceea-ce privesce forţa militară: treceai de escentricŭ pe la anulŭ 1887, décă susţineai, că după tóte desastrele Francia era póte totŭ atâtŭ de pregătită ca Germania. Ceea-ce atuncĭ nu era de câtŭ o opiniă hipotetică şi şovăitóre, a devenitŭ astăḑĭ o opiniă generală în Europa, şi în a doua jumĕtate a anului 1891 mai nimenĭ nu va cuteza a susţiné, că Germania este fără îndoiélă superióră Franciei, sĕu că tripla alianţă este superióră pe continentŭ Franciei şi Rusiei reunite,

Intr'adevĕrŭ Francia a doveditŭ acumŭ ea singură, că miculŭ ei soldatŭ a mai ajunsŭ încă odată a fi primulŭ soldatŭ din lume. Ea vede acumŭ la lucru generaţia născută după desastrele dela 1870. De aci înainte este sigurŭ, că acéstă generaţiune posede tote calităţile militare, ale acelei generaţiunĭ, care urmă pe Napoleon I în marea sa campaniă între rîurile Seina şi Marna. Şi Francia rĕmâne aprópe uimită de surprindere, de a se vedé atâtŭ de complectŭ restabilită.

Marele manevre ce s'au esecutatŭ în partea dela rĕsăritŭ a Franciei suntŭ cele mai importante din câte s'au vĕḑutŭ în afară de Germania, décă ne referimŭ la rangulŭ generalilorŭ, carĭ le-au dirigeatŭ; şĭ cele mai importante, carĭ au avutŭ vre-odată locŭ în afară de Rusia, dacă ne referimŭ la numĕrulŭ ómenilorŭ. Din punctulŭ de vedere alŭ celorŭ douĕ elemente combinate, aceste manevre suntŭ fără precedentŭ în istoria preparativelorŭ de rĕsboiu. Nicĭodată nu s'a vĕḑutŭ reunită în timpŭ de pace o asemenea armată: patru corpurĭ de armată, cu o parte din reservele lorŭ, douĕ din aceste corpurĭ aşeḑate la frontieră şi ţinute în modŭ permanentŭ la efective multŭ mai numĕróse ca celelalte; douĕ divisiunĭ de cavaleriă independente; suplimente formate din artileriă şi din infanteria marinei, echivalândŭ celŭ puţinŭ c'unŭ jumĕtate corpŭ de armată; tóte comandate de către generalĭ de reputaţiunea unui Suassier, unui Galliffet unui Davout, unui Miribel, avêndŭ sub ordinile lorŭ tacticiani ca Bonie, Derrécagaix, Jamont, Hervé şi alţii.

Ceea-ce bătŭ mai întâiu la ochĭ spectatorului în cursulŭ acestei imposante manifestaţiunĭ militare, este aspra muncă impusă ómenilorŭ, şi bunulŭ umorŭ cu care acésta greóiă muncă a fostŭ primită. In armata francesă totŭ omulŭ este harnicŭ la marşurĭ. Infanteria este chiar admirabilă în modulŭ ei de a face patruḑecĭ de chilometri pe ḑi, în rêndurĭ strînse, şi acésta începêndŭ din primele fase ale concentrărei. Cavaleria a atinsŭ o mediă de şeseḑecĭ de chilometrii, nu însĕ fără a perde într'adevĕrŭ din eficacitate în funcţiunile ei cele mai esenţiale. In ceeace privesce artileria francesă, nu este ţéră care sĕ se pótă mândri cu ea, ca Francia. Trupele facŭ totdéuna marşurĭ cu echipamentulŭ şi muniţia lorŭ complectă şi în multe casurĭ câte o companiă de fiăcare batalionŭ purtau pe lângă acésta şi corturile. Aceste neauḑite oboselĭ, motivate prin necesitatea de a desfăşura operaţiunile pe o vastă întindere au fostŭ impuse soldatului francesŭ pe-o căldură fórte mare; elŭ li-a suportatŭ cu o veseliă surprinḑĕtóre, când considerĭ că nicĭ unŭ omŭ nu are *trei* anĭ de serviciu şi că reservele abia părăsiseră variatele ocupaţiunĭ ale vieţii civile. Ei bine! aceştĭ conscrisĭ şi aceştĭ reserviştĭ au făcutŭ drumŭ mai lungŭ şi au umblatŭ mai bine decâtŭ soldaţii noştri (englesĭ) de profesiune.

Sĕ mergemŭ óre mai departe cu comparaţiunea? După ḑece ḑile de manevre, trupele britanice aveau 8% din efectivulŭ lorŭ în spitalŭ. In tocmai aceleaşĭ împrejurărĭ Francesii nu au avutŭ decâtŭ unŭ singurŭ bolnavŭ pe ḑi la unŭ batalionŭ în calculŭ mijlociu, în ceea ce atinge cele patru corpurĭ de armată şi cele douĕ divisiunĭ de cavaleriă independentă.

Singurele împutărĭ ce le face scriitorulŭ dela „Fortnightly Review" infanteriei francese, este că ea la atacurĭ nu scie sĕ profite de accidente de terenŭ, pentru a se pune la adăpostŭ. Teoria póte fi bună, ḑice elŭ, practica însĕ este rea. Ḑiua în care s'a făcutŭ ataculŭ de nópte, urmată de unŭ repaosŭ (de Sâmbătă până Dumineca) unde avantgardele ar fi trebuitŭ sĕ fiă ţinute cu o grijă rigurósă, acestŭ serviciu a fostŭ derisoriu.

Sir Charles *Dilke* mai observă, că oficerii inferiorĭ şi suboficeriĭ armatei francese sunt în progresŭ vĕditŭ. Elŭ a rĕmasŭ uimitŭ de simplitatea militară a moravurilorŭ în tóte gradele hierarhiei.

CONCERTŬ.

Oratoriulŭ Elias. Rare-orĭ avemŭ în Braşovŭ ocasiune a asista la o producţiune musicală aşa de frumósă, ca concertulŭ de aséră (Marţĭ 10 Noemvre n.) alŭ Reuniunei germâne de cântărĭ (Kronst. Männer-Gesangverein) din locŭ. Unŭ singurŭ punctŭ a fostŭ în programulŭ acestui concertŭ: Oratoriulŭ Elias, una din cele mai escelente lucrărĭ ale marelui componistŭ F. Mendelssohn-Barthody. La esecutarea acestei eminente composiţiunĭ, pline de momente dramatice, care suntŭ admirabilŭ esprimate în musică, a contribuitŭ *corulŭ Reuniunei* menţionate, compusŭ din 100 cântăreţĭ şi cântăreţe, *societatea philarmonică* împreună cu musica oraşului (cu totulŭ o orchestră de 40 membri), éră ca soliştĭ: d-şórele *Ida Hiemesch* şi *Iulie Giesel*, şi d-nii *Adolf Orendi* şi *Ernst Hintz.* Producţiunea, ca şi întrégă studiarea împreunată cu multe greutăţĭ a frumosului oratoriu, a fostŭ condusŭ de d-nulŭ profesorŭ *Rudolf Lassel.*

Succesulŭ acestei producţiunĭ se póte numi cu dreptŭ cuvêntŭ strălucitŭ. Cu deosebire corurile au fostŭ cântate cu o precisiune admirabilă şi cu multă înţelegere, aşa încâtŭ cele mai multe puncte au trebuitŭ sĕ impresioneze adêncŭ pe ascultătorĭ. Soliştii încă şĭ-au cântatŭ partiile lorŭ destulŭ de bine şi cu destulă siguranţă. D-lŭ R. Lassel a condusŭ câtŭ se putea de bine pe numĕroşii concertanţĭ şi a meritatŭ pe deplinŭ atâtŭ aplausele publicului, câtŭ şi cele douĕ coróne: una din partea casinei săsescĭ, a doua din partea membrelorŭ şi membrilorŭ corului (acésta din urmă însoţită de o scurtă vorbire a d-nei Geifrig.) Auḑimŭ, că producţiunea acésta se va mai repeta încă odată. Atragemŭ atenţiunea publicului nostru asupra ei, recomandândŭ tuturorŭ iubitorilorŭ de musica seriósă, sĕ nu pérdă ocasiunea a auḑi o composiţiune aşa de frumósă, esecutată într'unŭ modŭ atâtŭ de escelentŭ.

Telegramele „Gaz. Trans".

(Serviciulŭ biuroului de cor. din Pesta.)

Timişóra, 11 Noemvrie. In cerculŭ electoralŭ alŭ Becicherecului micŭ s'a făcutŭ alegerea de deputatŭ cu mare interesŭ. Alegerea s'a terminatŭ cu înfrângerea complectă a candidatului partidei naţionale. Candidatulŭ partidei liberale Bessenyei a primitŭ 617 voturĭ, pe când candidatulŭ partidei naţionale Steiner a primitŭ numai 93 de voturĭ.

Viena, 11 Noemvre. Esposeulŭ contelui Kalnoky cu privire la politica esternă este aşteptatŭ în delegaţiunea ungară pe Sâmbătă.

Berlinŭ, 11 Noemvre. Faimele despre o iminentă oprire a esportului grîului rusescŭ, se adeverescŭ.

Parisŭ, 11 Noemvre. Se anunţă, că lista deputaţilorŭ radicalĭ, carĭ aprobă formarea unei nouĕ fracţiunĭ, arată deja mai bine de o sută de subscrierĭ.

Roma, 11 Noemvre, In decursulŭ representaţiunei din circŭ, s'a surpatŭ estrada, pe care se aflau privitorii. 100 de persóne suntŭ rănite.

Cursulŭ la bursa din Viena

din 10 Noemvre a. c. 1891

Renta de aurŭ 4%	103.—
Renta de hârtiă 5%	100.75
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ	115.75
dto argintŭ	98.10
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [1-ma emisiune]	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [2-a emisunei]	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	—.—
Bonurĭ rurale ungare	90 50
Bonurĭ croato-slavone	109.50
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	—.—
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	141.—
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului	129.50
Renta de hârtiă austriacă	91.35
Renta de argintŭ austriacă	91.15
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.60
Napoleon-d'orĭ	9.35½
Mărcĭ 100 împ. germane	57.82½
Londra 10 Livres sterlinge	117.85

Proprietarŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ interimalŭ:
Gregoriu Maiorŭ.

Nr. 513 1891.

Concursŭ.

Pentru ocuparea postului de învĕţătorŭ secundarŭ la şcóla **reuniunei grănițărescĭ din Veştemŭ**, comitatulŭ Sibiiului, pre lângă unŭ **salarŭ anualŭ de 200 fl. v. a.**, apoi cvartirŭ în edificiulŭ celŭ nou alŭ şcólei şi lemnele de focŭ necesare, prin acésta cu terminulŭ **pănă la 15 Noembre st. n. a. c.**, se escrie concursŭ.

Reflectanţii au sĕ-şĭ trimită suplicele instruate cu tóte documentele prescrise de lege la:

Comitetulŭ administratorŭ de fondulŭ şi şcólele de reuniune a foştilorŭ grăniţerĭ din reg. rom. I.

Sibiiu, 5 Novembre 1891. 673, 2—1.

ANUNȚ.

Subsemnatulŭ am onóre a aduce la cunoscinţa onor. publicŭ, cumcă în Braşovŭ **Strada orfanilorŭ (Scheilorŭ) Nr. 5** se află

Magazinele mele

asortate cu totŭ felulŭ de mărfurĭ de pescărie,

d. e. morunŭ, somnŭ, crapŭ, cegă, şalău (próspĕtŭ şi săratŭ), Heringĭ marĭ şi micĭ, icre negrii şi roşii, (moi şi tescuite) lapardonŭ (lacherdă), precum şi mărfurĭ de coloniale: d. e. Masline, roşcove şi stafide, asemenea şi lână (ţigae şi ţurcană) nelucrată şi miţe, în fine şi pielărie brută de oi şi vite, fiindŭ totdéuna gata a vinde *en gros et en detail* cu preţurile cele mai moderate şi voiu executa comande în aceste branşe aci în Ungaria şi în tóte statele din Europa, câtŭ se póte mai promptŭ.

Aşteptândŭ cea mai numerósă cercetare,

mĕ recomandŭ

Braşovŭ, Noembre 1891.

Cu distinsă stimă,

Vasile N. Bidu,
comerciantŭ.

69?,3—2.

O specialitate necomparabilă

între tóte apele minerale alcalin-acide din monarchiă şi streinătate

este

apa minerală de

„RÉPÁT“

care în urma composiţiunei pré fericite a părţilorŭ sale minerale şi a conţinutului estraordinarŭ în acid-carbonic se bucură de o valóre medicinală fórte mare şi de unŭ renume universalŭ neîntrecutŭ.

Apa minerală de **„Répát“** sĕ întrebuinţéză **ca medicamentŭ cu cele mai strălucite succese** în contra **conturbărilorŭ de mistuire,** în contra stărilorŭ catarhalice a **stomachului** şi a **organelorŭ respirătóre,** în contra **maladielorŭ rinichilorŭ şi a beşicei** etc., **are unŭ efectŭ admirabilŭ la secreţiunea udatului** şi este recunoscutŭ ca **remediu solvatorŭ nepreţuibilŭ.**

Celŭ mai curatŭ şi binefăcĕtorŭ productŭ naturalŭ.

☞ **Ca borvizŭ adecă beutŭ cu vinŭ.** ☜

nu se póte compara acéstă apă escelentă cu nicĭ o altă apă minerală a continentului.

☞ Şampagnulŭ apelorŭ minerale. ☜

Conformŭ ordonanţei înaltului ministerŭ de interne No. 5891/VIII din anulŭ 1890, **apa minerală de Répát“ este supraveghiată ca apă medicinală** după prescripţiunile legilorŭ sanitare.

Veritabilitatea apei sĕ constată prin aceea, că dopulŭ sticlei trebue sĕ fiă însemnatŭ cu: **„K.-Impér Répát“.** Decĭ sĕ rógă a sĕ observa acésta spre evitarea falşificărilorŭ prin alte ape inferióre.

Apa minerală de **„Répát“** se găsesce în calitate próspĕtă şi veritabilă în depositulŭ subsemnatului; asemenea şi în farmacii, în cele mai multe băcănii şi **în tóte birturile mai notabile.**

Cu tótă stima

Administraţiunea isvorului

Josef György,

662,50—41 **Braşovŭ, Strada Michail Weiss (uliţa poştei) No. 12.**

Au sosită próspĕtŭ!

Marinată (Aalfisch).
Sardine franţuzescĭ.
Sardine rusescĭ.
Maróne de Görz.
Brânză imperială.
Mustarŭ franţuzescŭ „Tivoli“.
Bisquits pentru ceaiŭ şi dessertŭ.
Untdelemn de Nizza.
Ceaiŭ fin rusescŭ.
Romŭ de ananas şi Jamaică.
Diferite soiurĭ de Chocoladă.
Cognac franţuzescŭ.
Chamgagne franţuzéscă.

10 sorturĭ diferite cafele, cât şi alte articole de băcăniă tóte cu preţurĭ fórte moderate la

Ioanŭ Duşoiu & Fiu,

672,1—1. Piaţă, têrgulŭ botelorŭ Nr. 22.

Univ. Med.

Dr. Carol Flechtenmacher

se va muta cu locuinţa începĕndŭ dela 1 Decemvre st. n. 1891 încolo în

Cetate, piaţa mare, colţulŭ dela Têrgulŭ Pómelorŭ Nr. 18, etagiulŭ I.

(Desupra prăvăliei lui Demeter Eremias, Nepoţii)

Intrarea din strada Hirscher Nr. 2.

Ordinéză, afară de Dumínecĭ şi sĕrbătorĭ, în tóte ḑilele dela 11½ pănă la 12½ din ḑi.

698,11—3.

Sosirea şi plecarea trenurilorŭ în Braşovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Braşovŭ la Pesta

Trenulŭ mixtŭ: 4 óre 20 minute diminéţa.
Trenulŭ acceleratŭ (peste Cluşiu): 2 óre 48 minute după améḑĭ.
Trenulŭ de persóne: 7 óre 23 minute séra.
Trenulŭ acceleratŭ (peste Aradŭ): 10 óre 24 minute séra.

2. Dela Braşovŭ la Bucurescĭ:

Trenulŭ acceleratŭ: 5 óre 15 minute diminéţa.
Trenulŭ mixtŭ: 12 óre 20 minute după améḑĭ.
Trenulŭ acceleratŭ: 2 óre 19 minute după améḑĭ.

3. Dela Braşovŭ la Zĕrnescĭ:

Trenulŭ mixtŭ: 5 óre 45 minute diminéţa.
Trenulŭ mixtŭ: 2 óre 58 minute după améḑĭ.

Dela Braşovŭ la Sân-Georgiu.

Trenulŭ mixtŭ: 8 óre 30 minute înainte de améḑĭ.
Trenulŭ mixtŭ: 2 óre 10 minute după améḑĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Pesta la Braşovŭ:

Trenulŭ acceleratŭ (peste Aradŭ): 5 óre 8 minute diminéţa.
Trenulŭ de persóne: 8 óre diminéţa.
Trenulŭ acceleratŭ (peste Cluşiu): 2 óre 9 minute după améḑĭ.
Trenulŭ mixtŭ: 10 óre 5 minute séra.

2. Dela Bucurecĭ la Braşovŭ:

Trenulŭ acceleratŭ: 2 óre 18 minute după améḑĭ.
Trenulŭ mixtŭ: 6 óre 58 minute séra.
Trenulŭ acceleratŭ: 10 óre 17 minute séra.

3. Dela Zĕrnescĭ la Braşovŭ.

Trenulŭ mixtŭ: 9 óre 24 minute diminéţa.
Trenulŭ mixtŭ: 6 óre 44 minute séra.

Dela 4 Sân-Georgiu la Braşovŭ.

Trenulŭ mixtŭ: 8 óre 30 minute înainte de améḑĭ.
Trenulŭ mixtŭ: 3 óre 10 minute după améḑĭ.

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.